

Verkkovanhempainilta

Nuoret ja väkivalta

25.9.2024

klo 18.-19.15

Nuorten väkivalta on ennätyslukemissa ja aiempaa raaempaa ja nöyryyttävämpää

Nuorten väkivaltarikollisuus on kasvussa, mutta nuoret eivät itse ilmoita siitä aiempaa enemmän.

Vaikka väkivallan määrä kasvaa, lapset ja nuoret eivät itse kerro heihin kohdistuvista väkivallanteoista sen useammin kuin ennenkaan, sanoo lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen. KUVA: PETTERI KIVIMÄKI

Samuli Tiikkaja HS
4.4.2000

VÄKIVALTATILANTEET suomalaisissa kouluissa ovat lisääntyneet vuodesta 2015 alkaen, ja erityisesti alle 15-vuotiaiden tekemät väkivallanteot ovat ennätyslukemissa. Näin kertoo keskusrikospoliisin (krp) tutkijan **Petri Danielssonin** vuonna 2022 tekemä selvitys, joka käsittelee nuorten väkivaltarikollisuuden määrää ja piirteitä.

Pitääkö kutsua poliisi? – Opiskelijan sanallinen uhkaus voi täyttää rikoksen tunnusmerkit

Ammatillisten opettajien näppituntuman mukaan opiskelijat uhittelevat ja haistattelevat opettajille aiempaa enemmän. Onko psykisestä ja fyysisestä väkivallasta tulossa nuorille arkinen tapa ratkaista ristiriitatilanteita? Entä onko väkivalta opettajia kohtaan lisääntynyt?

OPETTAJA-lehti 16.02.2023

Vahtimista ja pakottamista seksiin – uusi tutkimus paljastaa karut luvut 15–20-vuotiaiden seurustelusuhteista

Väkivaltaa tapahtuu yhtä lailla nuorten kuin aikuisten parisuhteisissa. Nuorten parisuhdeväkivallasta pitäisi puhua enemmän, koska sillä voi olla vaikutuksia myöhempiin intiimisuhteisiin.

Lapsiasiavaltuutettu

Lasten ja nuorten välistä väkivaltaa ei tunnisteta – torjuminen edellyttää toimia koko yhteiskunnalta

Nuorten väkivalta räjähti pääkaupunkiseudulla: Poliisipäällikkö tietää, miksi

Lasten ja nuorten kasvavan väkivallan syytä löytyy vanhemmuudesta, sanoo poliisipäällikkö Ilkka Koskimäki.

Koskimäki on johtanut Itä-Uudenmaan poliisia vuodesta 2020. Takanaan hänellä on kolmen ikymmenen kokemus poliisista ja sen johtamisesta muun muassa Hämeestä ja Helsingin sista. KUVA: KAISA RAUTAHEIMO / HS

le Kantola HS
2022 11-08

IKÄISTEN väkivaltaisuus ja kouluissa tapahtuvat pahoinpitelyt ovat osseet niin vakavaksi ongelmaksi Itä-Uudenmaan alueella, että poliisi on nyt jalkautua kouluihin nuorten pariin.

isiin tavoitteena on viedä kouluihin entistä enemmän isuuskasvatusta ja pyrkiä tavoittamaan nuoret tehokkaammin ennen skierteiden kehittymistä.

Asiantuntija: Väkivalta nuorten välillä voi leimahtaa pelkästä katseesta

Väkivaltaa tekevät nuoret kokevat usein tulleen aiemmin loukatuksi tai kaltoinkohdeksi.

nuorten rikollisuus on vähentynyt läpi ollisuus on kuitenkin lisääntynyt. KUV

ttöjen väkivaltaiset yhteenot pienestä erimielisyydestä, joka lopulta kärjii lapset ry:n asiantuntijat **Elisa Ahlstedt** ja **I nuorisooasianjohtaja Mikko Vatka.**

Rikokset voivat olla petollisen ”palkitsevia” – Jengiytymisen syytä etsittävä asiantuntijan mukaan nuorisokulttuurista

Yhteiskunta on epäonnistunut monikulttuuristen perheiden tukemisessa, sanoo lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen.

Elina Pekkarinen on työskennellyt nuorisoriikollisuuden parissa vuosien ajan ja väitellytkin aiheesta. KUVA: PETTERI KIVIMÄKI

Anne Kantola HS
28.10.2022 2:00 | Päivitetty 28.10.2022 9:00

ALAIKÄISTEN nuorten tilanne pääkaupunkiseudulla on viime viikkojen uutisissa muistuttanut enemmän B-luokan gangsterielokuvaa kuin tavallista nuorten elämää.

VERKKOVANHEMPAINILTA
NUORET JA VÄKIVALTA
25.9.2024 KLO 18.-19.15

Nuoret kokevat seurustelusuhteisissa vakavaa väkivaltaa

15.6.2022 11:41:07 EEST | Ensi- ja turvakotien liitto

Jaa [f](#) [in](#) [X](#) [✉](#) [wh](#)

Nuoret kokevat seurustelusuhteisissa monenlaista väkivaltaa. Nuori ei välttämättä tiedä, millainen kohtelu kuuluu seurustelusuhteeseen ja mikä ei ole ok. Ihana seurustelu -kampanja muistuttaa, että seurustelun kuuluu olla ennen kaikkea ihanaa.

Nuoret ja väkivalta 25.9.2024 klo 18-19.15

Mistä on kyse, kun puhutaan nuorista ja väkivallasta?

Miten väkivalta näyttäytyy nuoren arjen ympäristöissä?

Miten huomata ja puuttua?

Mistä apua ja tukea?

Merja Pihlajasaari
väkivallan ehkäisytyön koordinaattori
Strateginen johtaminen ja
järjestäminen/Keski-Suomen
hyvinvointialue

Heli Isotalus
erityisluokanopettaja
Mikkelin kaupunki

Heli Nylén
luokanopettaja
Hanketyöntekijä
Viola ry Lasten ja nuorten väkivallaton
koulu ja arki -hanke

Riitta Korhonen
rikosylikonstaapeli
Sisä-Suomen poliisi

Pidäthän mikin ja kameran suljettuina.

Esitysten aikana kysymykset voi kirjoittaa chattikenttään ja niihin pyritään vastaamaan sopivissa kohdissa.

Mistä on kyse, kun puhutaan nuorista ja väkivallasta?

ERI ILMIÖ ERI TILANNEKUVA

Väkivallan tekijä on tuttu väkivallan kohteelle:

- vanhempi/huoltaja
  - sisarus
  - muu läheinen/sukulainen
  - seurustelukumppani
  - kaveri/ystävä
  - puolittu esim. samasta koulusta tai vapaa-ajanviettopaikoista
- Väkivallan tekijä on tuntematon**

NUOREN ROOLI

tekijä

kokija

tekijä ja kokija

todistaja

NUORTEN SEURUSTELUSUHDE- VÄKIVALTA	NUORISOJENGI, KATUJENGI, ROAD MAN	NUORISORIKOLLISUUS	VÄKIVALTAINEN EKSTREMISMI(1) JA RADIKALISAATIO(2)
<p>Nuorten parisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa.</p> <p>Aikuisten parisuhdeväkivallan tavoin väkivalta on uhkaavaa, kontrolloivaa ja väkivaltaista käyttäytymistä, hyväksikäyttöä, häirintää tai vainoa, jonka tekijänä on nykyinen tai entinen seurustelukumppani.</p> <p>Kasvokkain tai digitaalisesti tapahtuvat henkisen, fyysisen ja seksuaalisen väkivallan muodot ovat moninaisia ja toisiinsa limittyviä.</p>	<p>Nuorisojengi ja katujengi ovat monitulkintaisia termejä ja ilmiön hahmottaminen on riippuvainen sille annetuista määritelmistä.</p> <p>Nuorisojengin määrittely on tärkeää, jotta se voidaan erottaa muista nuorisoryhmistä, jotka eivät täytä kaikkia jengiytymisen vaatimuksia.</p> <p>Nuorelle kehityksen, identiteetin muodostamisen kannalta oleellista on kiinnittyminen vertaisryhmiin (ystäväporukat).</p> <p>Katujengeistä voidaan karkeasti todeta, että kyseessä on nuorten muodostama rakenteeltaan jäsentynyt ryhmä, jolla yhteinen nimi tai tunnus. Laiton toiminta on usein osa ryhmän identiteettiä ja elämäntapaa. Poliisilla on jo havaintoja useammasta tällaisesta ryhmästä erityisesti pääkaupunkiseudulla.</p>	<p>Nuorisoriikollisuudelle ei ole olemassa tiettyä määritelmää. Jopa nuoret ja heidän ikäryhmänsä määritellään eri tavoin esimerkiksi viranomaisesta ja laista riippuen</p> <p>Lainopin näkökulmasta käyttäytymistä voidaan kutsua rikollisuudeksi silloin, kun se on (rikos)laissa kielletty rangaistava teko, ja nuorisoriikollisuudeksi silloin, kun se tapahtuu tietyssä iässä.</p> <p>Lain mukaan nuorella rikosentekijällä tarkoitetaan henkilöä, joka tällaisen teon tehdessään on ollut 15-20-vuotias (laki nuorista rikosentekijöistä (1§)).</p> <p>Nuorisoriikollisuudesta voi erottaa nuorten ryhmiä, jotka tekevät rikoksia yhdessä useimmiten lyhyehkön ajan. Katujengeissä taas on kyse alueellisista rikollisverkostoista, ja vakavampi järjestäytynyt rikollisryhmä puolestaan omaa kansainvälisiä yhteyksiä ja on yleensä laajemmalle levittäytynyt.</p>	<p>1. Väkivaltainen ekstremismi, jossa väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, siihen yllytetään ja kannustetaan tai se oikeutetaan aatemaailmalla perustellen.</p> <p>Voi olla poliittisesti tai uskonnollisesti latautunutta ja väkivalta voi kohdistua esimerkiksi etnisiin, seksuaalisiin tai uskonnollisiin vähemmistöihin.</p> <p>Väkivaltaisen ekstremismin äärimmäisin muoto on terrorismi, joka on erikseen rikoslainsäädännössä määritelty.</p> <p>2. Radikalisoituminen on prosessi, jonka myötä yksilöt päätyvät käyttämään väkivaltaa tai uhkaamaan sillä, kannustamaan siihen tai oikeuttamaan se aatemaailmalla perustellen</p>

Mistä on kyse, kun puhutaan nuorista ja väkivallasta?

Koulussa	Kotona, yksityisessä tilassa	Vapaa-ajalla, julkisessa tilassa tai yksityisessä tilassa
Heli Nylen ja Heli Isotalus	<p>Lähisuhde- ja perheväkivallan osalta alaikäiset nuoret ovat harvoin itse epäiltyinä henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista.</p> <p>Kuitenkin alle 15-vuotiaat lapset ovat vastaavissa tapauksissa suurin uhrien ryhmä.</p>	<p>Nuorten välinen väkivalta Ikätovereiden välinen väkivalta ei usein tule esiin kysyttäessä väkivallan teoista yleisellä tasolla, sillä ikätoverien taholta koettu väkivalta koetaan normaalimmaksi tai hyväksyttävämmäksi, ja se arvioidaan herkästi vähemmän vakavaksi.</p> <p>Vertaisvaikutteiden merkitys korostuu nuoruudessa, ja nuoret tekevätkin tyypillisesti rikoksia yhdessä muiden kanssa.</p>

Mitä tietoa meillä on?

Väkivalta nuorten seurustelusuhteissa on yleistä Isotalo (2023);

- **Yleisintä digitaalinen väkivalta, jota oli kokenut lähes puolet seurustelleista nuorista**
- Kumppanin kasvotusten tekemää henkistä väkivaltaa (yli 40 prosenttia)
- Suhteessaan seksuaalista painostamista tai pakottamista (n.25 prosenttia)
- Fyysistä väkivaltaa kumppanin tekemänä (16 prosenttia)
- Tulokset ovat karkeasti ottaen samalla tasolla viidessä Euroopan maassa toteutetun STIR-kyselyn Norjan ja Englannin tulosten osalta sekä saman suuntaisia myös Ruotsin vastaavan kyselyn tulosten kanssa.

Nuorilta kysyttiin myös väkivallan tekemisestä seurustelusuhteissa;

- Tekijäkokemuksia ilmoitettiin huomattavasti vähemmän kuin uhrikokemuksia.
- **Eniten nuoret ilmoittivat tehneensä digitaalisen väkivallan tekemuotoja**, joita oli kumppaniinsa kohdistanut kolmasosa seurustelleista nuorista.
- Vähiten ilmoitettiin seksuaaliväkivallan tekijäkokemuksia, joita ilmoitti muutama prosentti vastanneista.

”Digitaalinen väkivalta on väkivaltaa, jossa toista ihmistä loukataan, kontrolloidaan, tarkkaillaan tai vahingoitetaan tieto- ja viestintäteknologian välityksellä. Teoissa hyödynnetään digitaalista teknologiaa, esimerkiksi pääte-, äly-, paikannus- ja muita vastaavia laitteita, ohjelmistoratkaisuja, sovelluksia ja pikaviestipalveluja. Digitaalinen väkivalta voi olla myös epäsuoraa, jolloin tekijä hyödyntää teoissaan esimerkiksi toisia henkilöitä, kuten yhteisiä lapsia”.

Parisuhdeväkivalta Siltala ym. (2022)

16-17 vuotiaiden tyttöjen kokema parisuhdeväkivalta on huomattavan yleistä: tytöistä 36 % on ollut parisuhteessa, ja heistä 45 % on kokenut väkivaltaa kumppaninsa taholta.

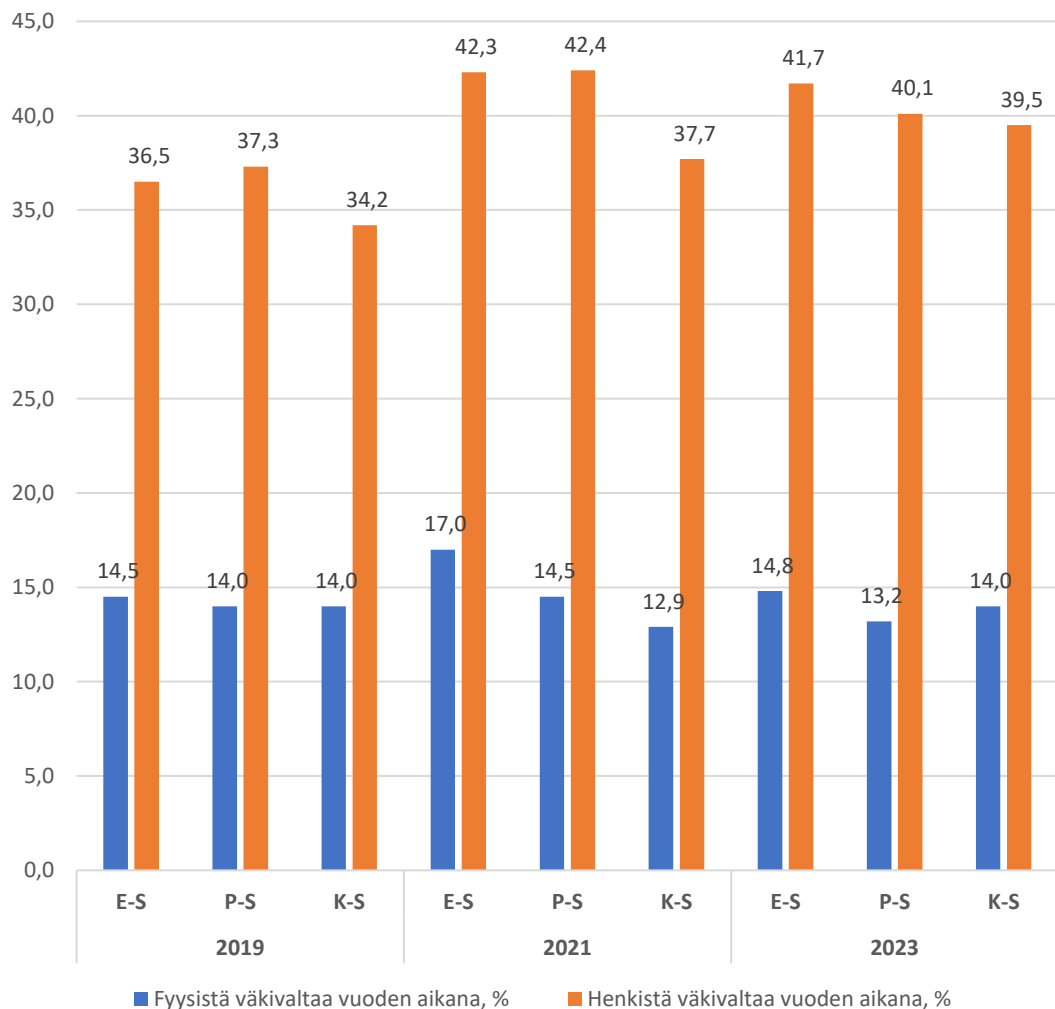
Katujengit Poliisi

Tilanteessa ei viimeisten kuukausien aikana ole tapahtunut merkittäviä muutoksia (tilanne lokakuussa 2023).

8.-9. lk. perusopetus 2019-2023 kouluterveyskysely (THL).

Etelä-Savon hyvinvointialue (E-S), Pohjois-Savon hyvinvointialue (P-S) ja Keski-Suomen hyvinvointialue (K-S)

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten taholta fyysistä tai henkistä väkivaltaa vuoden aikana (%), **TYTÖT**

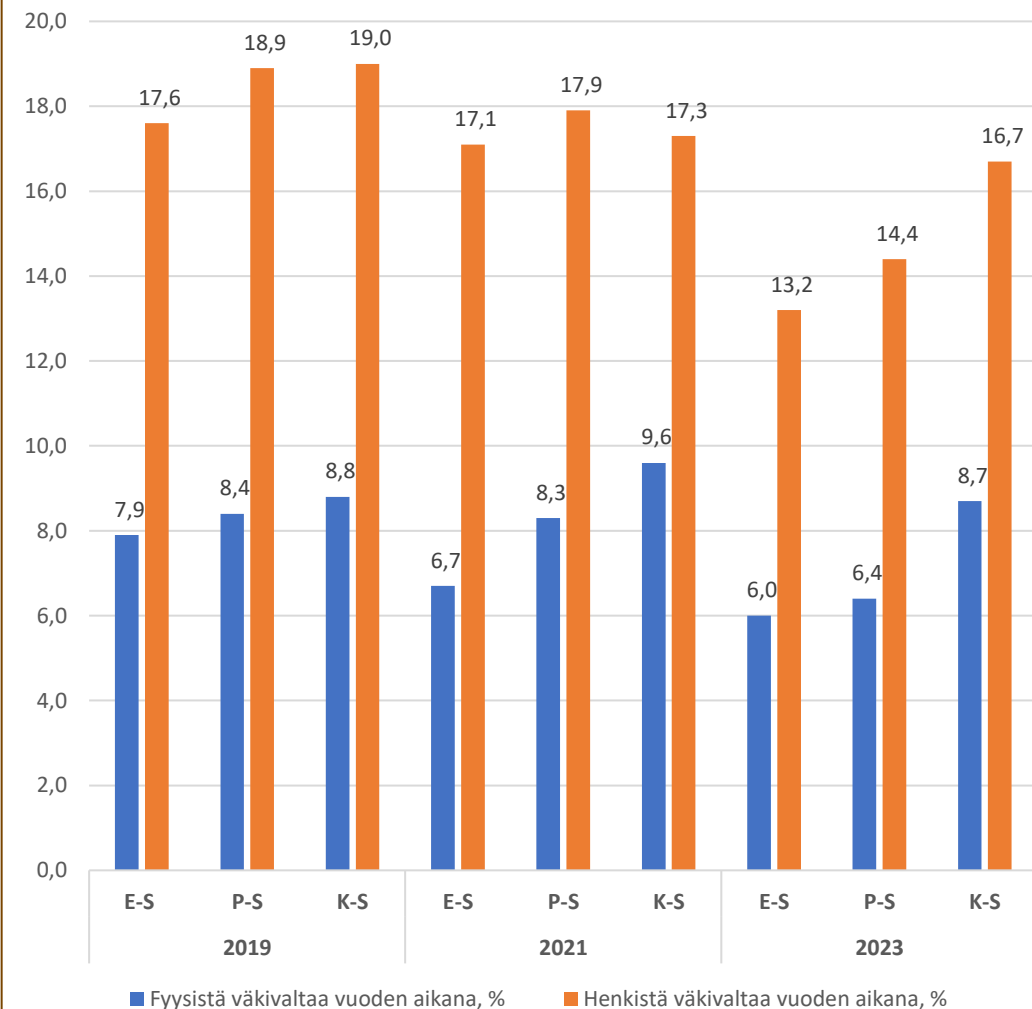

Huomaa sukupuolten väliset erot

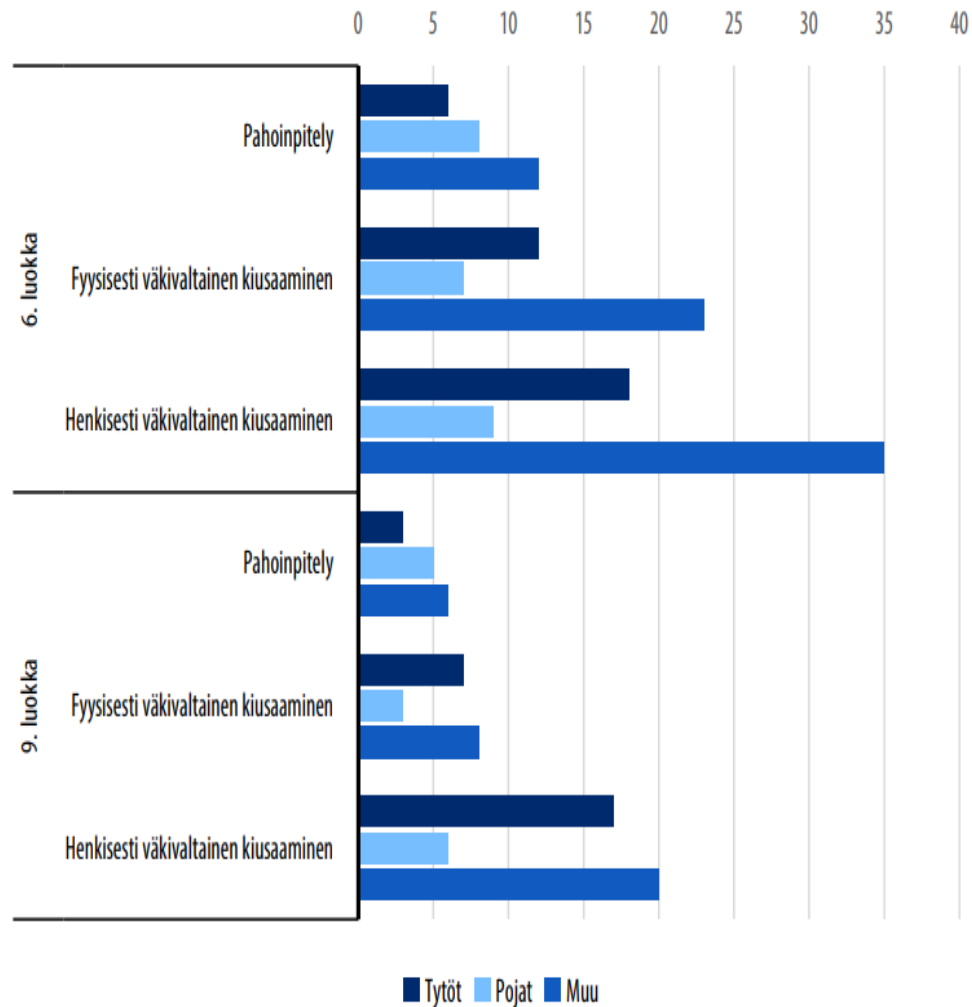
Fyysinen väkivalta (%)
Tytöt: 12.9-17
Pojat: 6-9.6

Henkinen väkivalta (%)
Tytöt: 34.2-42.4
Pojat: 13.2-19

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten taholta fyysistä tai henkistä väkivaltaa vuoden aikana (%), **POJAT**

Kuvio 2. Viimeisten 12 kuukauden aikana ikätovereiden tekemää väkivaltaa ja kiusaamista kokeneiden prosenttiosuudet luokka-asteen ja koetun sukupuolen mukaan vuonna 2022.

Yleisin ikätovereiden välisen väkivallan muoto on henkisesti väkivaltainen kiusaaminen ja sitä raportoi

- 14 prosenttia kuudesluokkalaisista
- 12 prosenttia yhdeksäsluokkalaisista

Fyysisesti väkivaltaisen kiusaamisen kohdalla vastaavat osuudet olivat

- 10 kuudesluokkalaisilla
- 5 prosenttia yhdeksäsluokkalaisilla

Pahoinpitelyä ikätoverin taholta raportoi

- 7 prosenttia kuudesluokkalaisista
- 4 prosenttia yhdeksäsluokkalaisista

Kuudesluokkalaiset kokevat tilastollisesti merkitsevästi enemmän kaikkia ikätoverien välisiä väkivallan muotoja kuin yhdeksäsluokkalaiset.

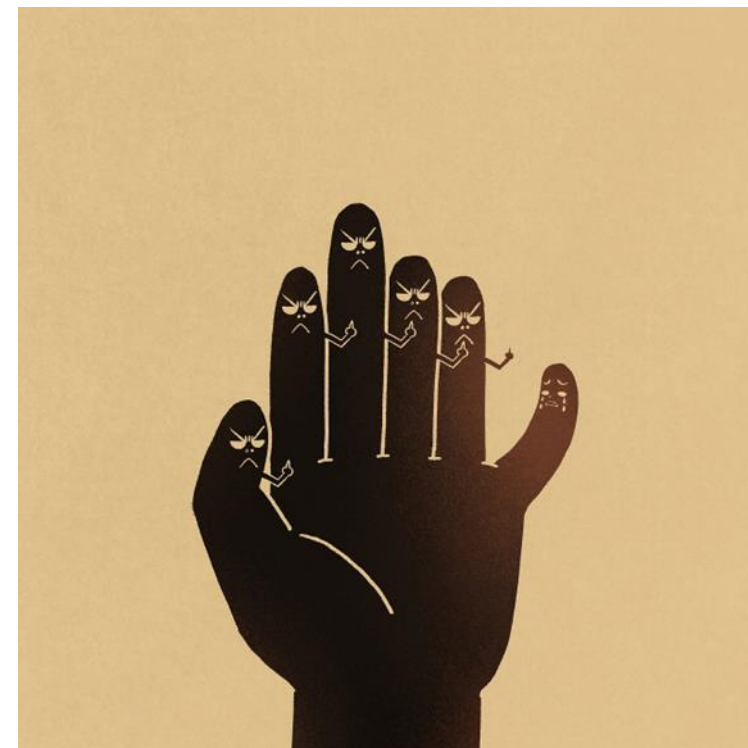
Sukupuoli on tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä ikätoverien taholta koettuun väkivaltaan sekä kuudes- että yhdeksäsluokkalaisilla. Suurimmat erot sukupuolittain ovat fyysisesti ja henkisesti väkivaltaisessa kiusaamisessa.

Ikätovereiden välistä väkivaltaa raportoivat selkeästi enemmän muunsukupuoliset ja esimerkiksi kuudesluokkalaisista muunsukupuolisista **35 prosenttia** raportoi kokeneensa ikätoverien taholta henkisesti väkivaltaista kiusaamista, kun **tytöistä sitä raportoi 18 prosenttia** ja pojista 9 prosenttia.

Mitä on kouluväkivalta?

- Jokaisella on oikeus ruumiilliseen ja henkiseen koskemattomuuteen
- Koulun tehtävänä on varmistaa kaikille oppilaille turvallinen oppimisympäristö (Perusopetuslaki (628/1998, 29§)
- Kouluväkivalta on kiusaamista, väkivaltaa, syrjintää ja häirintää (OPH)
- Koulussa tapahtuva väkivalta voi olla fyysistä, psyykkistä, seksuaalista tai digitaalista, esim. sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa

Kuva: Pixabay

Kouluväkivallan muotoja

- **Fyysinen väkivalta**
- **Henkinen väkivalta**
- **Seksuaaliväkivalta**
- **Someväkivalta**

- Lyöminen, potkiminen, kuristaminen, töniminen...
- Nimittely, haukkuminen, pilkkaaminen, uhkailu, ryhmästä sulkeminen...
- Julkinen nolaaminen
- Ahdistelu, lähentely
- Seksuaalissävytteiset ilmeet, eleet ja puheet
- Koskeminen ilman lupaa
- Nudekuvien jakaminen ulkopuolisille
- Feikkiprofiilien tekeminen
- Valheellisten tietojen levittäminen
- Kuvien tai tietojen julkaiseminen ilman lupaa
- TikTokin tai Jodelin ja muiden somekanavien kautta kiusaaminen
- Kosto- / väkivaltatilanteiden kuvaaminen tai jakaminen

Kouluväkivallan vaikutukset

- Tutkimuksissa on selvitetty traumaattisten tapahtumien vakavuuden, keston ja sisällön yhteyttä traumaperäisiin stressioireisiin
- Tutkimustulosten mukaan kiusaaminen on yhteydessä korkeimpiin traumaoireisiin lapsilla ja nuorilla. **51% Kiusatuiksi tulleista kokee traumaoireilua.** (Skogbrott Birkeland, Solheim Skar ja Jensen 2022)
- Idsoen, Dyregrovin ja Idsoen (2012) mukaan kiusatuista nuorista 30–40 prosenttia on **traumaperäisen stressihäiriön** riskissä. Kiusattujen ongelmat ovat usein traumaperäistä stressihäiriötä ja perinteisiä mielenterveyshäiriöitä monimuotoisimpia

(Poijula 2021)

Kouluväkivallan aiheuttama traumaoireilu 1/2

- Vireystilan säätelyn pulmat: ylivireys vs. alivireys, oppiminen tapahtuu vain ns.”sietoikkunassa”
- ”Tapahtamiset”, eli vaipumiset omiin maailmoihin
- Tunnesäätelyn pulmat
- Käyttäytymisen säätelyn pulmat
- Unettomuus
- Takaumat
- Jännitykset
- Somaattiset oireet
  - > Koulupoissaolot

(Korhonen 2023, Idsoe, Dyregov, Idsoe 2012, Henriksson & Huttunen 2000)

Kouluväkivallan aiheuttama traumaoireilu 2/2

- Stressi lapsuus- ja nuoruusiässä on erityisen haitallista, koska aivot ovat vielä kehittymässä ja stressi haittaa aivojen kehitystä
- Käyttäytymistä ja impulsseja säätelevät aivojen alueet kehittyvät paljon vielä nuoruusiässä
- ”Koska kehitys ei odota, traumaattiset tapahtumat aiheuttavat kognitiivista ”jumittumista”, jotka näkyvät muistin-, oppimisen ja hahmottamisen vaikeuksina.”

(Idsoe, Dyregov, Idsoe 2012, Korhonen, T. 2023)

Kokemusasiantuntijan ajatuksia

”En ollut aikanani niin innoissani kun muutettiin takaisin tänne, kun tiedän, että täällä on mahdollisuus heihin (kiusaajiin) törmätä. Muualla kun asuttiin, niin siellä oli jotenkin vapauttavaa siellä olla kun tiesi, että tää on nyt ihan uusi paikka ja sai olla ihan oma itsensä. Mutta silti se heidän se käytöksensä jätti jäljen, että ei pystynyt luomaan siellä sitä sellaista omaa elämää kuten kaverisuhteita ja näitä. Että se tuli se piirre mukana. Mutta kun tänne muutettiin niin kyllä sitä täällä vielä silleen vähän kulkee, että niitä ei kohtaisi kun tietää, että niitä asuu täällä.” - Kokemusasiantuntija, mies 30 v.

”Ainut mitä mie apua siihen kohtaan oon tuntunu haluavani tai mistä voisi olla apua, on ollut se, että joku olis ollu vieressä vaan niinku että jaksa vielä, kohta se loppuu. -- Niin sekin ois riittänyt, että just ehkä se vertaistuki, että joku ois nähny ja ymmärtäny sen tilanteen, että millasta se on ja et siitä ois vaan pystynyt puhumaan että miten hirveetä se oli.” – Kokemusasiantuntija, mies 30 v.

”Niitä keinoja kun on niin vähän auttaa, ja niitä keinoja tehdä sitä pahaa on niin paljon.” –
Kokemusasiantuntija, mies 30 v.

Kouluväkivallan välittämiä ja pitkäaikaisia vaikutuksia

- Itsetunto-ongelmat, kielteinen minäkuva
- Masennus, ahdistus, paniikkikohtaukset, unettomuus, psykosomaattinen oirehdinta
- Sosiaalisten tilanteiden pelko, poissaolot koulusta ja harrastuksista, vetäytyminen
- Vaikutus koulumenestymiseen
- Minuus uhattuna, epävarmuus, miellyttämisen tarve, sivustaseuraajaksi asemoituminen
- Mielenterveys vaarassa: masennus ja ahdistuneisuushäiriöt
- Häpeän ja katkeruuden tunteet
- Arkuus muodostaa parisuhteita
- Kiusatuksi positioituminen työpaikalla tai ihmissuhteissa
- Itsetuhoiset ajatukset

(Skarp 2023: Kiusaamisen kaikuja – kerronnallinen pitkittäistutkimus elämästä koulukiusaamisen jälkeen)

Riskitekijöitä: Kuka kiusaa tai käyttää väkivaltaa?

- Reaktiivinen aggressiivisuus:

- Impulsiivista
- Harkitsematonta
- Suunnittelematonta
- Reagoi ärsykkeisiin väkivallalla: "tuo ärsytti", "menin väliin, kun mun kaveria kiusattiin ja löin siksi"
- Koululla havaittua: tällainen lapsi tai nuori on usein kiusaaja-kiusattu, koska provosoituu helposti

- Proaktiivinen aggressiivisuus:

- Suunnitelmallista
- Harkittua
- Tavoitteellista
- Harvinaisempaa ja vakavampaa

Riskitekijöitä: Kuka kiusaa tai käyttää väkivaltaa?

- Kovat asenteet: koston oikeutus
- Väkivallan uhriksi joutuminen aiemmin elämässä
- Impulsiivisuus
- Vanhempien vähäinen puuttuminen ja valvonta
- ”Epämääräinen hengailu”, ajan viettäminen ilman aikuisten valvontaa esim. kaupungilla ja muissa ilman valvontaa olevissa paikoissa ja tiloissa
- Kavereiden väkivallankäyttö ja epäsosiaalinen käytös (varastelu, päihteidenkäyttö, väkivaltaisuus)

Cory Lowe, C., Ellonen, N., Lee Miller, B. & Peltonen, K. (2022) Best Served Cold: Vengeful Attitudes and Violence among Finnish Adolescents

- Lasten ja nuorten käytöshäiriöille altistavat
  - Neuropsykiatriset vaikeudet
  - Impulsiivisuus
  - Perhetilanteen, vanhemmuuden ja kasvatuksen ongelmat (kaltoinkohtelu, laiminlyönti, epä johdonmukainen tai ankara kasvatustapa sekä negatiivinen perheensisäinen vuorovaikutus)

Kuva: Pixabay

Puustjärvi, A. & Repokari, L. (2017) Lasten käytöshäiriöihin tulee puuttua ajoissa. Lääkärilehti.

Suojaavia tekijöitä

Tunteiden ja käyttäytymisen säätelyn taitojen vahvistaminen!

(Puustjärvi & Repokari 2017)

Lisäksi:

- turvalliset, hyvinvoivat ja pysyvät aikuiset
- perheen yhteinen aika
- lapsen yksilöllisen temperamentin huomioiminen
- lapsen terveelliset elämäntavat
- hyvä suhde vanhempiin
- hyvät sosiaaliset taidot ja lapsen muut vahvuudet

(jämäkkyys, suojautuminen)

- erityisongelmien asianmukainen hoito

(Sosiaali- ja Terveysministeriö: VÄKIVALLATON LAPSUUS – TOIMENPIDESUUNNITELMA LAPSIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN EHKÄISYKSIÄ 2020–2025)

Aikuisten kyvyt ja uskallus pitää selkeistä säännöistä ja turvallisuudesta kiinni: meillä pitäisi olla yhteiskunta, jossa asiat selvitetään oikeudenmukaisesti lapsen etu edellä

Turvallisuutta tukevia asioita arjessa nuorten kokemana

- Perhe ja lähipiiri
- Kaverit ja ystävät
- Luotettavat ja välittävät aikuiset
- Osallisuus: kuuluminen porukkaan ja yhteishenki
- Harrastukset ja kiva tekeminen
- Vanhempien asettamat rajat
- Koululuokkien koko ja ilmapiiri
- Valvonta, kameravalvonta
- Väkivaltaan puuttuminen

Vahvista tätä:

- Keskusteluyhteys nuoren kanssa
- Perheen yhteinen aika
- Uni ja hyvä päivärytmi
- Tunnetaidot
- Sosiaaliset taidot
- Empatiataidot
- Aikuisten läsnäolo myös vapaa-ajalla (harrastukset)
- Nuoren kavereiden tunteminen
- Nuoren luottamus koulun aikuisiin -> puhumisen mahdollisuus

Huolestu näistä:

- Koulupoissaolot
- Traumaoireet
- Vetäytyminen sosiaalisista suhteista
- Kiinnostuksen loppahtaminen harrastuksiin
- Uudet ja tuntemattomat kaverit
- Liika ruutuaika
- Väkivaltaa ihannoiva puhe
- Koston oikeutus

Apua, tukea ja palveluita netissä sekä Etelä-Savon hyvinvointialueella

Huoltajalle

- **Eloisan nuorten mielenterveysvastaanotto, Välkkäri, Palveluluukku, linja 3** (Palveluluukussa voi asioida **Eloisan nettisivujen chatissa** tai soittamalla numeroon **015 744 7744** (arkisin ma–pe klo 8–15). Puhelimessa voit valita linjan asiasi perusteella)
- **Ankkuritiimi**
- **Kasvatus- ja perheneuvonta, Perheneuvo**
<https://etelasavonha.fi/palvelut/lapset-nuoret-ja-perheet/tukea-arkeen-lapsiperheille/kasvatus-ja-perheneuvonta/>
- **Sähköinen perhekeskus** <https://etelasavonha.fi/perhekeskus/>
- **Perheasianneuvottelukeskus**
<https://www.mikkelintuomiokirkkoseurakunta.fi/apua-ja-tukea/perheneuvonta>
- **MLL:** <https://www.mll.fi/vanhemmille/>
- **Väestöliitto:** <https://www.vaestoliitto.fi/vanhemat/>
- **Mieli ry:** <https://mieli.fi/tukea-ja-apua/>
- **THL:** <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/eri-ryhmat-ja-vakivalta>
- **Ensi- ja turvakotien liitto:** <https://ensijaturvakotienliitto.fi/apua-sinulle/apua-verkossa/>
- **Mieli ry:** <https://mieli.fi/yhteystiedot/paikalliset-jasenyhdistykset/>

Nuorelle

- **Lasten ja nuorten puhelin 116 111**
- **Sähköinen perhekeskus, Omahelpperi**
<https://etelasavonha.fi/perhekeskus/>
- **Sua varten somessa** <https://suavartensomessa.fi/>
- **MLL, nuortennetti.fi** <https://www.nuortennetti.fi/apua-ja-tukea/lasten-ja-nuorten-puhelin/lasten-ja-nuorten-chat/>
- **ETKL, Lasten ja nuorten chat**
<https://ensijaturvakotienliitto.fi/apua-sinulle/apua-verkossa/#lasten-ja-nuorten-chat>

Miten poliisi määrittelee katujengin?

- Poliisi määrittelee katujengit niin, että kyseessä on useasta henkilöstä muodostuva pysyväisluonteinen ryhmä, johon kuuluvat henkilöt harjoittavat yhdessä ja toistuvasti rikollista toimintaa, jolla on olennaisia vaikutuksia erityisesti yleisten paikkojen järjestykseen ja turvallisuuteen.
- Määrittelevien tekijöiden lisäksi on tunnistettu katujengeihin liittyviä yleisiä piirteitä. Näitä ovat verkostomaisuus, nuori ikärakenne, huumausaine- ja väkivaltarikollisuus. Lisäksi jengeillä yhteys kaupunginosaan ja sosiaalisella medially ja populaarikulttuurilla on merkitystä jengien maineen rakentamisessa.
- Katujengejä ei kuitenkaan ole rikoslaissa erikseen määritelty. Eräissä tuomioistuinten ratkaisuissa on kuitenkin käytetty tuomioiden koventamisperusteena henkilön jäsenyyttä katujengissä.
- Katujengeihin kuuluvat ovat tyypillisesti joko täysi-ikäisiä tai sen kynnyksellä. Kyse on eri ilmiöstä, kuin alaikäisten nuorten toisiinsa kohdistamassa väkivallassa. Katujengit ovat myös eri asia kuin järjestäytynyt rikollisuus. Poliisi on kuitenkin huolissaan, että kukin näistä ilmiöistä voi päätyä ruokkimaan toisiaan. Rikoksia tekevät alaikäiset saattavat päätyä katujengeihin, joista aikaa myöten voi kehkeytyä järjestäytynyttä rikollisuutta, mikäli ilmiöön ei onnistuta puuttumaan.

Roadman : ilmiö, tyyli , kulttuuri

- Ilmiö sisältää niin Roadman - tyylin kuin Roadman – kulttuurinkin
- Ilmiöön liittyy vahvasti se, että nuoret ihannoivat kallista elämäntyyliä. Kalliin elämäntavan ihannointiin sekä sen tavoitteluun liittyy osittain rikollinen elämäntyyli, josta voidaan käyttää nimitystä Roadman- kulttuuri
- Roadman-tyyli on osittain tämänhetkinen nuorten muodissa oleva pukeutumistyyli. Roadman-tyyliä edustava henkilö ei välttämättä tee rikoksia tai elä rikollista elämää.
- Roadman- pukeutumistyyliin kuuluu erityisesti kalliiden merkkivaatteiden käyttö (Canada Goose, North Face, Louis Vuitton, Gucci, Nike ja Moncler)
- Pukeutumistyyllillä nuoret pyrkivät luomaan itselleen tietynlaista statusta ja osoittamaan muille nuorille, että ovat menestyneitä ja rikkaita
- Tyyliin kuuluu myös tietynlainen musiikki (rap, hip-hop.)
- Roadman -kulttuuri sanana tarkoittaa Roadman -ilmiöön liittyvää kalliin elämäntyyliin tavoittelua rikollisin keinoin
- Roadman kulttuuria edustavat sosioekonomisesti huomassa asemassa olevat tavoittelevat kallista elämäntyyliä usein rikollisin keinoin
- Roadman -kulttuuriin kuuluvat henkilöt kantavat teräaseita, nyrkkirautoja sekä muita aseita mukanaan julkisella paikalla. Mukanaan kantamillaan teräaseilla tehdään ryöstörikoksia, joiden avulla pyritään saamaan ryöstösaaliiksi kalliita merkkivaatteita sekä muuta kallista omaisuutta.
- Kulttuuriin liittyy myös huumausaineiden käyttäminen sekä niiden välittäminen ja myyminen.

Mielikuva - todellisuus

Ryöstöririkollisuudesta

- Nuorten ryöstöririkollisuus on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina, erityisen paljon vuoden 2021 jälkeen (poliisin tietoon tulleet)
- Voimakkainta kasvu on ollut alaikäisten kohdalla ja etenkin alle 15 – vuotiaiden ikäryhmässä (tammi-kesäkuussa 2024 lisäys 40 prosenttia verrattuna viime vuoden 2023 vastaavaan aikaan)
- Nuorten tekemät ryöstöririkokset kohdistuvat pääasiassa toisiin nuoriin
- Ryöstöririkoksiin liittyy aina väkivallan käyttö tai sen uhka.
- Ryöstöririkoksista reilu neljäsosa liittyy jollain tapaa päihteisiin tai niissä on vähintäänkin ollut maininta päihteistä, eikä suhteellinen osuus ole juurikaan muuttunut vuoteen 2015 verrattuna. Päihteisiin liittyvät ryöstötilanteet ovat hyvin moninaisia; osassa rikoksista tekijä tai tekijät ovat olleet päihteiden vaikutuksen alaisena, toisissa tapauksissa uhrin päihtymystilaa on hyödynnetty teon toteuttamisessa. Joissakin tilanteissa päihteet olivat ryöstön kohteena, kun taas toisissa ryöstö on tapahtunut päihteiden myyntitilanteissa, jolloin ryöstön kohde oli useimmiten joko myytävät päihteet tai niiden ostoon varattu käteinen raha.
- Velanperintää myös nuorilla

Ryöstö / törkeä ryöstö

Rikoslaki 31 luku 1 § ([24.8.1990/769](#))

Joka

- 1) käyttämällä henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai uhkaamalla välittömästi käyttää sellaista väkivaltaa toisen hallusta anastaa tai ottaa luvattomasti käyttöön toisen irtainta omaisuutta taikka
- 2) sellaista väkivaltaa tai uhkausta käyttämällä pakottaa toisen luopumaan taloudellisesta edusta, johon rikoksenteijällä tai sillä, jonka puolesta hän toimii, ei ole laillista oikeutta,
  - on tuomittava *ryöstöstä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.
  - Yritys on rangaistava.
  - Ryöstöstä tai sen yrityksestä tuomitaan myös se, joka 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua anastamisesta tai käyttöön ottamisesta verekseltään tavattuna käyttämällä siinä tarkoitettua väkivaltaa tai uhkausta täyttää tai yrittää täyttää rikoksen taikka pitää tai yrittää pitää siten ottamansa omaisuuden.
  - Ellei tässä pykälässä tarkoitettu teko, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys tai muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvostellen vakava, ei rikoksenteijää tuomita ryöstöstä, vaan niistä muista rikoksista, jotka teko käsittää.
- 2 § ([24.8.1990/769](#))

Jos ryöstössä

- 1) aiheutetaan tahallisesti toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,
  - 2) rikos tehdään erityisen ra'alla tai julmalla tavalla,
  - 3) käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä tai
  - 4) rikos kohdistetaan henkilöön, joka ammattiinsa tai toimeensa kuuluvan työn tai tehtävän vuoksi ei voi itseään tai omaisuuttaan puolustaa,
- ja ryöstö on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä ryöstöstä* vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.
- Yritys on rangaistava.

Väkivallasta / pahoinpitelyistä

- Osa impulssiivisia
- Suunniteltuja / sovittuja
- Väkiältä voi lähteä hyvinkin pienestä (aikuisten käsityksen mukaan) riidasta tai väitteestä, että joku on jossain sanonut jotain
- Väkivallan lisäksi uhrin nöyryyttämistä esimerkiksi polvistumaan käskemällä
- Väkivallanteon kuvaamista ja materiaalin levittämistä viestisovelluksissa / somessa
- Teräaseiden mukana pitäminen lisääntynyt nuorten keskuudessa, mikä väkivaltatilanteissa madaltaa teräaseen käyttöön
- Uhkaamista uudella väkivallalla, jos uhri kertoo tapahtuneesta
- Ei snitsata / vasikoida eli kerrota aikuisille

Esitutkintalaki ja pakkokeinolaki

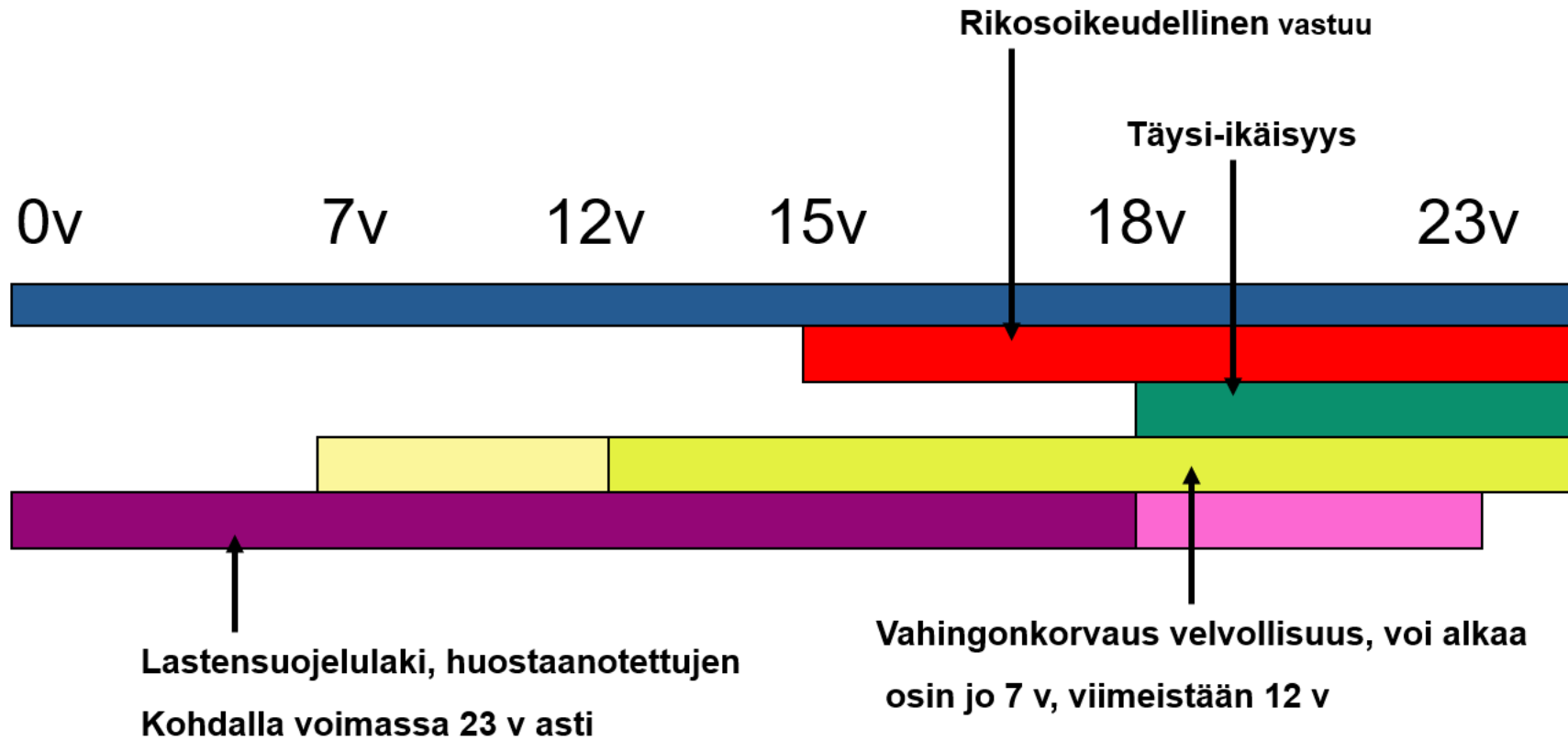
- Asianomistaja (uhri) :totuusvelvollisuus, on oikeus olla kertomatta asioista tai vastata kysymyksiin
- Todistaja :Totuusvelvollisuus ja täytyy kertoa kaikki, mitä asiasta tietää ja vastata kysymyksiin
- Epäilty: itsekriminointisuoja, oikeus kieltäytyä todistamasta (=puhumasta ja vastaamasta kysymyksiin), totuudenvastaisesti puhumisesta ei seurausta
- Kenenkään ei tarvitse todistaa itseään tai lähiomaistaan vastaan
- Mahdollisesti käytettävät pakkokeinot:
- Kotietsintä, takavarikko, laite-etsintä, kiinniotto, pidättäminen, esittäminen vangittavaksi

Rikosilmoitus väkivallasta poliisille

- Ilmoitus voi tulla väkivaltatilanteen näkijältä, asianomistajalta, huoltajilta, ystävältä, naapurilta
- Lastensuojelulaki 5 luku 25 § 3. mom mukainen ilmoitusvelvollisuus:
- Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu:
- 1) rikoslain [\(39/1889\) 20 luvussa](#) seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko; tai
- 2) sellainen [rikoslain 21 luvussa](#) henkeen ja terveyteen kohdistuvana rikoksena rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.
- Tehty rikosilmoitus muodostaa poliisille esitutkintapakon

Vastuun ikärajoja

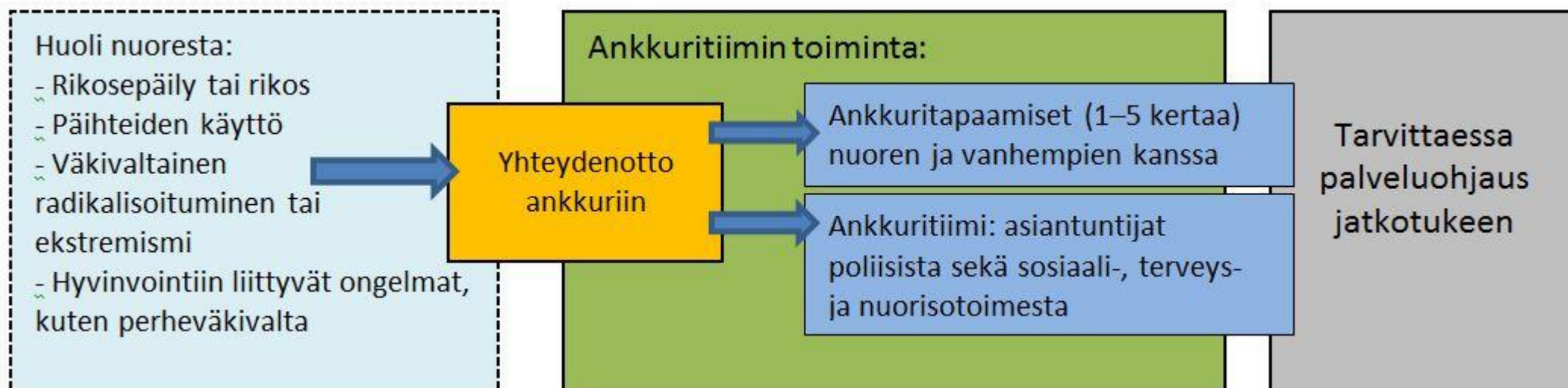

Rikosrekisteristä

- Rikosrekisteriin tallennetaan lähinnä vapausrangaistukseen tai yhteisösakkoon tuomittujen tietoja. Tietoja käytetään esimerkiksi rikosoikeudellisten seuraamusten määräämisessä ja täytäntöönpanossa. Tietoja voidaan luovuttaa myös henkilön luotettavuuden ja soveltuvuuden selvittämiseksi.
- Rekisteriin merkitään tieto henkilölle tuomitusta rangaistuksesta, sen suorittamisesta ja mahdollisesta armahtamisesta.
- Rikosrekisteriin tulee merkintä, kun henkilö tuomitaan:
  - ehdottomaan tai ehdolliseen vankeusrangaistukseen
  - yhdistelmä-rangaistukseen
  - valvontarangaistukseen
  - ehdollisen vankeuden ohessa tuomittuun sakkoon
  - yhdyskuntapalveluun tai valvontaan
  - nuorisorangaistukseen
  - nuorisorangaistuksen sijasta sakkoon
  - viralta pantavaksi.
- Poliisin tietojärjestelmät on aivan eri asia !

Ankkuritoiminta

LÄHTEET

Merja Pihlajasaari

- [Elonheimo, H. \(2010\). Nuorisoriikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu.](#) Turun yliopisto.
- Husso, M., Piippo, S., Houtsonen, J., Mela, M., Tihveräinen, S., Haapanen, J., Philosophy, D. o. S. S. a. (2023). Naisiin kohdistuvaan digitaaliseen väkivaltaan puuttumisen haasteet poliisin työssä, rikosprosessissa ja tukipalveluissa. Valtioneuvoston kanslia.
- [Isotalo, A., & University, T. \(2023\). Väkiältä nuorten seurustelusuhteissa – Kyselytutkimuksen tuloksia.](#) Tampereen yliopisto.
- [Laki](#) nuorista rikosentekijöistä 262/1940
- Mielityinen, L., Hautamäki, S., Hakala, V., Fagerlund, M., & Ellonen, N. (2023). Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022: Määrät, piirteet ja niiden muutokset 1988–2022. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Opetushallitus. [Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstreemismien ennaltaehkäisy ammatillisessa koulutuksessa](#)
- Siltala, H., Hisasue, T., Hietamäki, J., Saari, J., Laajasalo, T., October, M. Tilastokeskus. (2022). [Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset:](#) Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston kanslia.
- [Turvallisuuskomitea nettisivusto](#)

Heli Isotalus ja Heli Nylén

- Bildjuschkin Katriina, Ewalds Helena, Hietamäki Johanna, Kettunen Hanna, Koivula Tanja, Mäkelä Jukka, Nipuli Suvi, October Martta, Peltonen Joonas ja Siukola Reetta. (2020) Väkiältä käsitteiden sanasto. Työpaperi 1/2020. THL
- Cory Lowe, C., Ellonen, N., Lee Miller, B. & Peltonen, K. (2022) Best Served Cold: Vengeful Attitudes and Violence among Finnish Adolescents. Deviant Behaviour. Vol 43, 2022/2.
- Ensi- ja turvakotien liitto – Nettiturvakoti. <https://nettiturvakoti/nuoret/vakivallan-muodot/>
- Haapakangas, K. & Kaakinen, M. 2023. Mitä tuoreimmat tilastot kertovat nuorten väkivaltariikollisuudesta? Tilastokeskuksen asiantuntija-artikkelit. Tilastokeskus.
- Helenius, J. & Kivimäki, H. (2023) Lasten ja nuorten kokema väkiältä: tuloksia Kouluterveyskyselystä. Väkiällaton lapsuus -toimenpidesuunnitelma. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita. 2023:17.
- Henriksson, M & Huttunen, M. 2000. Järkytyksen lukkiutuminen. Traumaperäinen stressihäiriö. Duodecim. 2000;116(20).
- Idsoe, T., Dyregov, A. & Cosmovici Idsoe, E. 2012. Bullying and PTSD symptoms. Journal of Abnormal Psychology. 40(6): sivut 901-11.
- Korpilahti, U., Kettunen, H., Nuotio, E., Jokela, S. Nummi, V. M., & Lillsunde, P. (toim). 2019. Väkiällaton lapsuus: Toimenpidesuunnitelma vuosille 2020-2025. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:27.
- Kouluterveyskysely 2023, THL
- Poijula, S. 2021. Kiusaamisen uhreilta puuttuu hoito. Lääkärilehti 12.3.202110/2021 vsk 76s. 626 – 627
- Skarp, S. 2023. Kiusaamisen kaikuja – kerronnallinen pitkittäistutkimus elämästä koulukiusaamiskokemuksen jälkeen. Tampereen yliopisto.
- THL – www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely
- www.empatiapakkaus.fi
- www.nuortennetti.fi
- www.oph.fi/fi/ei-kaikelle-vakivallalle
- www.somekiusaaminen.fi

Riitta Korhonen

- Heiskanen, L. (2024). *Nuorten ryöstörikosten piirteet: Poliisin tietoon tullut ryöstörikollisuus vuosina 2015-2023.* Keskusrikospoliisi, Tiedusteluosasto.
  - Pehkonen, L., & Pentinpuro, A. (2022). *Roadman -ilmiö Suomessa.*
- Laki /Finlex):
- Esitutkintalaki 805/2011
  - Rikoslaki 39/1889
  - Pakkokeinolaki 806/2011

Kiitos

www.hyvaks.fi

#hyvaks #hyväarkikaikille